

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'רנד

ערב שבת קודש

פרשת עקב

כ"ב במנחם-אב התשע"ח

יוצא לאור על-ידי

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ב במנחם-אב ה'תשע"ח - כ"ט במנחם-אב ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ב במנחם-אב	הלכות נחלות פרק ו-ח.	הל' שחיטה פרק יג.	מ"ע רמח.
ש"ק	כ"ג במנחם-אב	פרק ט-יא.	פרק יד.	מ"ע רמח.
א'	כ"ד במנחם-אב	פתח פיך וגוי. ספר שופטים והוא ספר ארבעה עשר.. הלכות סנהדרין.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	נדבות פי וגוי. ספר הפלאה והוא ספר ששי.. הל' שבועות.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קעו. מל"ת רפד. מ"ע קעה.
ב'	כ"ה במנחם-אב	פרק ד-ו.	פרק ב.	מל"ת רפב. רפג. מ"ע רכט. רכח.
ג'	כ"ו במנחם-אב	פרק ז-ט.	פרק ג.	מ"ע רכו. רכז. רל. רלא. מל"ת סו.
ד'	כ"ז במנחם-אב	פרק י-יב.	פרק ד.	מל"ת שי. מ"ע רכד. מל"ת ש.
ה'	כ"ח במנחם-אב	פרק יג-טו.	פרק ה.	מל"ת רצד. רצ.
ו'	כ"ט במנחם-אב	פרק טז-יח.	פרק ו.	מל"ת רעט. רעז. ערה. רעה. רעג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחת החמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה						
ו', כ"ב במנחם-אב	3:36	4:36	6:04	9:20	12:47	1:21	7:36.4	8:03
ש"ק, כ"ג במנחם-אב	3:37	4:37	6:05	9:20	12:47	1:21	7:35.5	8:02
א', כ"ד במנחם-אב	3:39	4:38	6:06	9:21	12:47	1:21	7:34.7	8:01
ב', כ"ה במנחם-אב	3:40	4:39	6:06	9:21	12:46	1:20	7:33.8	8:00
ג', כ"ו במנחם-אב	3:41	4:40	6:07	9:21	12:46	1:20	7:32.9	7:59
ד', כ"ז במנחם-אב	3:42	4:41	6:08	9:21	12:46	1:20	7:32.0	7:58
ה', כ"ח במנחם-אב	3:44	4:42	6:08	9:22	12:46	1:20	7:31.1	7:57
ו', כ"ט במנחם-אב	3:45	4:43	6:09	9:22	12:46	1:20	7:30.1	7:56

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ
עקב	8:13	6:59	8:16	7:14	8:17	7:07	7:15	8:15
ראה	8:06	6:52	8:09	7:08	8:09	7:00	7:09	8:08

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי-יצחק שייקביץ, יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

פקס: 03*9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

7474*ISSN 0793

כוח ההשפעה העצום של האכילה

מצוות ברכת המזון והתחלת הפרשה שבה נכתבה רומזים שדווקא קבלת עול שלמעלה מטעם ודעת הוא הכלי לגילוי מלמעלה מהשתלשלות • הגילוי מלמעלה שעל־ידי הירידה בגלות נעלה יותר, והכוונה היא בהמשכה למטה • על־ידי אכילה עם ברכה ממשיכים את שורש החיות שבמאכל, וממנו נמשך חיות לנשמה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הקלות שאדם דש בעקביו תשמעון" – שזוהי עבודה שלמעלה מטעם ודעת, כי מצד טעם ודעת, יש מקום לחלק בין מצוות חמורות למצוות קלות, מצוות שבין אדם למקום ומצוות שבין אדם לחבירו, וכיוצא־בזה, וכדי שיהיה "עקב תשמעון", גם ב"מצוות קלות שאדם דש בעקביו", הרי זה דווקא על־ידי עבודה מצד קבלת עול שלמעלה מטעם ודעת.

וזהו "והיה עקב תשמעון וגו' ושמר ה' אלקיך לך את הברית גו' אשר נשבע גו'" – שכאשר העבודה היא למעלה מטעם ודעת ("עקב תשמעון"), נעשית גם ההמשכה למעלה באופן כזה ("מדה כנגד מדה"⁵ – המשכה שלמעלה מהשתלשלות ("ושמר גו' את הברית גו' אשר נשבע גו").

ועניין זה מודגש גם בברכת המזון:

איתא בגמרא⁶ "אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם, כתוב בתורתך (בפרשת השבוע⁷) אשר לא ישא פנים . . . והלא אתה נושא פנים לישראל דכתיב⁸ ישא ה' פניו אליך, אמר להם, וכי לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך, והם מדקדקים

א. אחד העניינים העיקריים בפרשת השבוע הוא – "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך וגו"¹, שזוהו עניין עיקרי וכללי בחיי האדם, שהרי על־ידי האכילה נעשה חיות וקיום האדם, ומה גם שאכילה כוללת כל צרכי האדם², וכשהאדם מקבל צרכיו, הרי זה בדוגמת עניין השביעה, ואז צריך לברך להקב"ה כו'.

ויש לבאר גם הקשר והשייכות של ברכת המזון ("ואכלת ושבעת וברכת גו") עם התחלת הפרשה – "והיה עקב תשמעון וגו' ושמר ה' אלקיך לך את הברית גו' אשר נשבע גו":

מבואר בדרושי חסידות³ שכללות עניין "ברית" ו"שבועה" ("הברית גו' אשר נשבע") הוא המשכה שלמעלה מהשתלשלות – "כמו למשל שני אוהבים שכורתים ברית ביניהם . . . שיתייחדו ויתקשרו באהבתם בקשר נפלא ולמעלה מן הטעם ודעת, אף שעל־פי הטעם והדעת היה צריך לפסוק האהבה וכו"⁴.

ועניין זה נעשה על־ידי העבודה באופן של "והיה עקב תשמעון", כפירוש רש"י "אם המצוות

(1) ח, יו"ד.

(2) ראה רמב"ן פרשתנו יו"ד, יח.

(3) ראה אורה"ת פרשתנו ע' תצט. ד"ה והי' עקב תרע"ג (המשך

תער"ב ח"א ע' שנה ואילך). תשי"א (תו"מ ח"ג ע' 276 ואילך).

(4) לקו"ת נצבים מד, ב – הובא בלקו"ת פרשתנו טו, ג.

(5) נדרים לב, א. סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך.

(6) ברכות כ, ב.

(7) יו"ד, יז.

(8) נשא ו, כו.

על עצמם עד כזית ועד כביצה".

והעניין בזה - כמבואר בדרושי חסידות⁹ שנשיאת פנים ענינה המשכה מבחינה שלמעלה מסדר השתלשלות. והמשכה זו נעשית על-ידי עבודתם של ישראל באופן ש"מדקדקים על עצמם כו", שזהו ענין שלמעלה מטעם ודעת, שהרי על-פי טעם ודעת צריך לברך רק על אכילה שיש בה כדי שביעה ("ואכלת ושבעת וברכת"), אלא שאף-על-פי-כן "מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה" - מצד קבלת עול שלמעלה מטעם ודעת. ונמצא, שתוכן ענין ברכת המזון מתאים לתוכן העניין ד"והיה עקב תשמעון גו" שבתחילת הפרשה - שבשניהם מדובר אודות המשכה מבחינה שלמעלה מסדר השתלשלות שנעשית על-ידי עבודה שלמעלה מטעם ודעת.

ב. ויש להוסיף בביאור העניין ש"מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה" - בעומק יותר: ההוספה שבני-ישראל "מדקדקים על עצמם כו" - אינה יכולה להיות שלא כפי התורה ח"ו. וכיוון שהתורה אמרה "ואכלת ושבעת וברכת", שחיוב ברכת המזון הוא באכילה שיש בה כדי שביעה דווקא, על כרחך צריך לומר, שהפירוש ב"מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה", הוא, שעל-ידי העבודה ד"מדקדקים על עצמם" נעשה אצלם עניין השביעה גם מאכילה בשיעור של "כזית" ו"כביצה", אף שטבע הגוף אינו כן. ונמצא, שתוכן העבודה ד"מדקדקים על עצמם" הוא - שליטת הנשמה על הגוף, שהנשמה שהיא למעלה מן הגוף, פועלת גם על הגוף להיות שבע גם משיעור כזה שמצד טבע הגוף אין בו כדי שביעה.

וזהו שעל-ידי העבודה ד"מדקדקים על עצמם כו" פועלים את ענין "ישא ה' פניו אליך", המשכה שלמעלה מסדר השתלשלות - כי, זה שהנשמה שלמעלה מהגוף פועלת בגוף (שנעשה שבע מכזית וכביצה), הוא על-דרך ובדוגמת המשכת הבחינה שלמעלה מהשתלשלות בסדר השתלשלות. ומזה באים לנקודה נוספת בעניין זה - שהגילוי שלמעלה מהשתלשלות (נשיאת פנים) הוא באופן שנמשך ופועל למטה בגשמיות דווקא, כשם

שהעבודה "מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה" היא באופן שנעשה שביעה בגוף הגשמי ממש.

ג. ועוד ענין בהדגשת ההמשכה שלמעלה מסדר השתלשלות למטה דווקא שבברכת המזון - בקשר ובשייכות לירידה למטה בזמן הגלות: איתא בגמרא¹⁰ "הטוב והמטיב (ברכה רביעית בברכת המזון) ביבנה תקנוה כנגד הרוגי ביתר . אותו היום שניתנו הרוגי ביתר לקבורה תקנו ביבנה הטוב והמטיב כו", והיינו, שמצד ענין הגלות נעשית הוספה בברכת המזון. והעניין בזה:

כללות ענין הגלות הוא בסיבת החטא - " מפני חטאינו גלינו מארצנו"¹¹. ובמצב כזה יש צורך בעניין של סליחה ומחילה וכפרה - על-ידי המשכת בחינה שלמעלה מהשתלשלות, כידוע¹² שהפגם שעל-ידי החטא אינו אלא בסדר השתלשלות, והסליחה היא מצד המשכה שלמעלה מהשתלשלות שעל-ידיה נעשה מילוי כל הפגמים. ונמצא, שלולי ענין החטא - אין הכרח וצורך כל כך בהמשכה שלמעלה מסדר השתלשלות. ומזה מובן גם בנוגע להמשכה שלמעלה מסדר השתלשלות שבנשיאת פנים ("ישא ה' פניו אליך") - שעיקר הצורך וההכרח בזה הוא במצב ירוד דווקא, כבזמן הגלות, מצד ענין החטא כו', שאז אומרים "לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים"¹³, היינו, שאין יכולים לתבוע "בזרוע" (בזכות שבידם)¹⁴, ולכן מבקשים מהקב"ה בתורת צדקה, שזהו ענין נשיאת פנים, שבכללות הרי זה המשכה שלמעלה מהשתלשלות, שנעשית על-ידי העבודה ד"מדקדקים על עצמם כו"; מה שאין כן צדיקים שאין להם שייכות לענין של גלות וחטא כו', ועד לאלו שאין להם שייכות אפילו לחטא עץ הדעת, כמאמר רז"ל¹⁵ "ארבעה מתו בעטיו של נחש", ועד לתכלית העילוי דנכנס חי לגן עדן¹⁶ - במצב

10 ברכות מח, ב.

11 נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

12 ראה לקו"ת אחרי כו, ג ואילך. ובכ"מ.

13 דניאל ט, ז.

14 ראה ברכות יז, ב.

15 שבת נה, ב. וש"נ.

16 ראה כתובות עז, ב.

9 לקו"ת נשא כו, ד ואילך. ובכ"מ.

מבחינה שלמעלה מסדר השתלשלות שנמשכת למטה דווקא – מובן גם ממה שכתוב בזהר פרשת עקב²⁰ בפירוש נוסח הברכות, וכפי שנתבאר בביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי²¹, ותוכן העניין, שבנוסח הברכה מודגשת ההמשכה מלמעלה ביותר הקשורה עם המטה ביותר.

ביאור הדברים:

לאחרי שמבאר בזהר כללות עניין ברכת המזון – מוסיף לבאר הפירוש בנוסח הברכה: "ברוך

כזה אין צורך בנשיאת פנים, ובמילא אין גם צורך בעבודה ד"מדקדקים על עצמם כו".

ונמצא, שמצד ירידת הגלות היתוסף בעניין ההמשכה שלמעלה מסדר השתלשלות – שזהו עניין הוספת ברכה רביעית בברכת המזון בזמן הגלות דווקא.

ד. ומזה מובן גם בנוגע לעניין ההמשכה למטה בגשמיות דווקא:

תוכן העבודה ד"מדקדקים על עצמם" הוא – שליטת הנשמה על הגוף, שהנשמה שהיא למעלה מן הגוף, פועלת גם על הגוף להיות שבע גם משיעור קטן

דא רזא דמקורא עלאה מכלא לארקא ולאמשכא ולאנהרא כל בוצינין וכו", "אתה . . . לאתגלייא לבר . . . דא רזא דימינא וכו", "הוי' דא רזא דאמצעייתא וכו", "אלקיניו דא סטרא דשמאלא דכליל בימינא וכו".

ומבאר אדמו"ר האמצעי בביאורי הזהר בפירוש "ברוך דא רזא דמקורא עלאה", ש"מקורא עילאה הוא בחינת יסוד אבא להיותו בחינת ראשית הגילוי מבחינת ההעלם דכתר", והרי עניין הברכה הוא המשכת הכתר, ועד לפנימיות הכתר. כמבואר שם²² ש"עניין הברכה במצוות ברכת המזון להיותו בחינת אור חדש דווקא, צריך לעורר ולבוא אור המשכה חדשה על-ידי בחינת הכתר דווקא כדי שיבוא אור חדש מעצמות המאציל", שזהו מבחינת פנימיות הכתר, דלא כיחוד או"א ש"לא נמשך רק מחיצוניות הכתר".

ונמצא, ש"ברוך" מורה על המשכה שלמעלה מהשתלשלות, שזוהי בחינת פנימיות הכתר. כי סדר השתלשלות מתחיל מחיצוניות הכתר, כמו באדם התחתון שכל פרטי הכוחות מתחילים מעניין הרצון, ולולי הרצון לא יכולה להיות

כשם שנתבאר לעיל שההמשכה שלמעלה מהשתלשלות שבברכת המזון היא באופן שנמשכת למטה בגשמיות דווקא – כן הוא גם בנוגע להוספה בהמשכה שלמעלה מהשתלשלות שמצד ירידת הגלות, שגם עניין זה הוא באופן שנמשך למטה בגשמיות דווקא.

וזהו גם הטעם לכך שהגאולה שבאה אחר הגלות תהיה למטה בגשמיות דווקא – כידוע הפלוגתא בין הרמב"ם להרמב"ן בנוגע לשכר דעולם הבא, שלדעת הרמב"ם¹⁷ הוא השכר לנשמות בלא גופים, ולדעת הרמב"ן¹⁸ הוא השכר לנשמות בגופים, והכרעת תורת החסידות¹⁹ היא כדעת הרמב"ן ששלימות השכר דעולם הבא הוא לנשמות בגופים דווקא – כיוון שההמשכה שלמעלה מסדר השתלשלות שמוכרחת מצד ירידת הגלות, צריכה להיות נמשכת למטה בגשמיות דווקא.

* * *

ה. האמור לעיל שברכת המזון ענינה המשכה

(17) הל' תשובה פ"ח ה"א.ב. פיה"מ סנהדרין פ' חלק ד"ה ועתה אהל.

(18) בשער הגמול בסופו (בהוצאת שאוועל – ע' שט).

(19) ראה תו"מ סה"מ שבת ע' שסה הערה 126. וש"נ.

(20) ח"ג (ברע"מ) רעא, א ואילך.

(21) פרשתנו קכ, ב ואילך.

(22) קיח, א ואילך.

. את המאכל ששורשו מבחינת התהו, הרי מעלהו לשרשו הקדום בבחינת הכתרים די' ספירות שנקראים עגולים . . יעלה ויגיע לבחינת אור הכתר הכללי כו".

ובהקדם תורת הבעל-שם-טוב²⁹ על מה שכתוב בפרשת השבוע³⁰ "ויענך וירעיבך ויאכילך את המן גו' למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם

המשכת הכוחות. ודוגמתו למעלה, שהתחלת כל ההמשכות היא מחיצוניות הכתר, ואילו פנימיות הכתר הוא בחינה שלמעלה מהשתלשלות.

וענינו בעבודת האדם - ש"ברוך" מורה על עניין ההודאה שלמעלה מטעם ודעת, שעלידי זה נמשך מבחינה שלמעלה מהשתלשלות (כנ"ל ס"א). ולאחרי זה באים כל שאר פרטי העניינים

"כשנוטל אדם פרי או דבר מאכל ומברך עליו בכוונה ואומר ברוך אתה ה', כשמזכיר את השם מתעורר אותו חיות שעל-ידו נברא הפרי ההוא"

כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", וזה לשונו: "קשה דההי"ן של ב' פעמים האדם מיותרים, דהווא-ליה-למימר כי לא על הלחם לבדו יחיה אדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה אדם. יש לומר דבספר לקוטי תורה מהאריז"ל³¹ דהחוקרים הקשו מאין הוא חיות הנשמה, דאין הדעת נותן שיהיה חיות הנשמה מלחם ומאכל גשמי . . ונבוכו הרבה בזאת החקירה.

"ותיך האריז"ל שלא ידעו והיו סכלים בשורש הבריאה, דאמרו רז"ל³² בעשרה מאמרות נברא העולם . . כשאמר תוצא הארץ נפש חיה או תוצא הארץ דשא ועץ פרי, אותו המאמר היה מהוה הכול, והמאמר הזה הוא חיות פנימי להם. וכשנוטל אדם פרי או דבר מאכל ומברך עליו בכוונה ואומר ברוך אתה ה', כשמזכיר את השם מתעורר אותו חיות שעל-ידו נברא הפרי ההוא, כי נברא הכול על-ידי השם, ומוצא מין את מינו וניעור, וזה החיות הוא מזון הנשמה...

"וזה שכתוב . . כי לא על הלחם לבדו, פירוש בזמן שהוא לבדו בלא התעוררות הרוחניות בו, יחיה האדם, פירוש הנשמה שנקרא אדם בה"א הידיעה, כי הגוף נקרא בשר אדם והנשמה נקרא האדם, כי על כל מוצא פי ה', פירוש כשאתה

שבעבודה: "אתה", "רזא דימינא", בחינת החסד - עניין האהבה, ו"אלקינו", "סטרא דשמאלא דכליל בימינא" - תגבורת החיות שעל-ידי הגבורה (שלכן²³ מצינו כמתן תורה עניין הגבורה דווקא, כמאמר רז"ל²⁴ "אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום", ועל-דרך-זה בברכת יצחק נאמר²⁵ "ויתן לך האלקים גו'", שהוא שם מדת הגבורה דווקא, שעניינה תגבורת החיות²⁶).

1. וגודל העילוי שבעניין הברכה - "ברוך דא רזא דמקורא עלאה", "בחינת יסוד אבא להיותו בחינת ראשית הגילוי מבחינת ההעלם דכתר", עד לפנימיות הכתר - קשור עם הירידה למטה דווקא:

בביאורי הזהר²⁷ ממשיך לבאר הטעם ש"ברכת המזון שהוא בחינת המשכה חדשה מאור הכתר . . היא דווקא באכילה ושביעה . . להיות ידוע בשורש המאכלים שנפלו בשבירה מבחינת התהו שקדם לתיקון²⁸ . . שורש בחינת התהו הן מבחינת העגולים שקדמו לבחינת היושר . . כשאוכל אדם .

(23) ראה בארוכה אוה"ת במדבר (דרושי שבועות) ס"ע קעד ואילך.

(24) מכות כד, רע"א. וש"נ. הובא בפרש"י עה"ת שלח טו, כב.

(25) תולדות כז, כח.

(26) ראה תו"מ סה"מ חשון ע' שלט. וש"נ.

(27) קיט, סע"ד ואילך.

(28) ראה גם לקו"ת פרשתנו יד, ב.

(29) כש"ט ס"י קצד (כה, א ואילך).

(30) ח, ג.

(31) עה"פ.

(32) אבות רפ"ה. - פרק דשבת זה.

- להעלות את עניני העולם מגשמיות לרוחניות, על-ידי זה שמגלה את ה"מוצא פי ה" שבהם, ועניין זה הוא בכ' אופנים: כאשר אוכל "לשם שמים", או כאשר האכילה עצמה היא מצווה, כמו אכילת שבת, שעל-ידיה מקיים מצוות עונג שבת.

ועוד עניין בזה - כאמור - שה"מוצא פי ה" שבמאכל שרשו למעלה ביותר ("בחינת הכתרים די' ספירות שנקראים עגולים"), ולכן, על-ידי זה שהאדם מגלה את ה"מוצא פי ה" ומעלהו לשרשו, מתעלה גם הוא לדרגא נעלית ביותר ("בחינת אור הכתר הכללי").

ונמצא, שמעלת הברכה בבחינה שלמעלה מהשתלשלות, קשורה עם הירידה וההמשכה למטה דווקא. והיינו, שהכוונה היא שתהיה ההמשכה למטה בגשמיות דווקא, וההמשכה למטה באה מבחינה היותר עליונה דווקא, כיודע³⁶ הכלל שכל הגבוה יותר יורד למטה יותר.

וזה גופא הוא הטעם לכך שהכוונה היא שתהיה ההמשכה למטה בגשמיות דווקא - דלכאורה לשם מה צריכים לעשות "קונצן" כדי לפעול ההמשכה למטה דווקא - משום שדווקא למטה נמשך האור היותר עליון³⁷.

(ראשי-פרקים מהתוועדות ש"פ עקב, כ"ף מנחם אב התש"כ. תורת מנחם כרך כח, עמ' 269-275, בלתי מוגה)

מוציא השם בכוונה על-ידי הברכה שברכת עליו שעל-ידי זה מתעורר הרוחניות, מזה יחיה האדם שהיא הנשמה ניזונות מרוחניות המאכלים, כי הקב"ה עשה כן בכוונה מכוונת על-ידי שהיה בונה עולמות ומחריבן³³ נפלו ניצוצין קדישין לד' חלקים שהם דומם צומח חי מדבר, שראוי לאדם להעלותם כו".

וממשיך לבאר ש"זהו שאמר רבי ישראל-בעל-שם על פסוק³⁴ רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף. כל אכילה שאדם אוכל ושותה הם ממש חלק ניצוצות שלו שהוא צריך לתקן, וזהו שכתוב רעבים גם צמאים שאדם רעב וצמא להם. נפשם בהם תתעטף בסוד גלות בלבוש כו".

[וכפי שכתוב כ"ק מו"ח אדמו"ר באחד ממכתביו³⁵ בפירוש הכתוב "כי לא על הלחם לבדו וגו'", שהסיבה לכך שהגוף רעב ללחם הגשמי, היא מפני שהנשמה רעבה לניצוץ האלקי שבמאכל, ורעבון הנשמה פועל על הגוף שיהיה רעב ללחם הגשמי, כך, שהעיקר הוא העניין האלקי שבדבר ולא הגשמי].

וזהו כללות עבודת האדם בעניין האכילה [כולל גם התעסקותו בענייני העולם למלאות צרכיו, שהרי אכילה כוללת כל צרכי האדם (כנ"ל ס"א)]

(36) ראה לקו"ת פ' ראה יט, ג. ובכ"מ.
(37) חסר קצת (המו"ל).

(33) ב"ר פ"ג, ז.
(34) תהלים קז, ה.
(35) ראה גם תו"מ חי"ט ע' 99. וש"נ.

**מידי ערב נערכות
הכשרות מטבחים
ברחבי הארץ
על ידי פעילי
'מבצע כשרות'**

חסיד חב"ד! אנו זקוקים לך,
בכדי שנוכל לתת מענה
לכל בקשה

**בוא ליטול
חלק פעיל
ב'מבצע
כשרות'!**

חב"ד
מלחמה ליל אחד

צעירי
אגודת חב"ד
אגף המבצעים

לפרטים והצטרפות:
053-330-9419 יענקי

הגאולה נמצאת בתפילה עבודה

מה מועילה בקשת הגאולה כאשר הגלות מתארכת?

לכאורה נשאלת שאלה: מאחר שהגלות נמשכת כבר למעלה מ־1900 שנה, זאת אומרת, שכבר עברו כמה וכמה דורות שבני־ישראל נמצאים בגלות, אם־כן אינו מובן: איזה עילוי נפעל בהיות הנשמה בגוף – "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה", "והיו ימיו מאה ועשרים שנה" – ובמשך כל שנים אלו נמצאת היא בזמן הגלות!?

ובסגנון אחר: איזה תועלת יש לנשמה הנמצאת בגוף מזה שלאחרי מאות שנים יהיה עניין הגאולה? והנה אחד הביאורים בזה הוא – על־פי הידוע שבמקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא, ולכן כאשר יהודי חושב אודות עניין הגאולה, הרי שם הוא נמצא!

ועל דרך זה מובן בנוגע לעניין התפילה על הגאולה. ובהקדים: תפילה אמיתית עניינה – "כעבדא קמי מריה", שזהו תנאי עיקרי בעניין התפילה. וכפי שמבאר הרמב"ם (הלכות תפילה רפ"ד) ש"חמישה דברים מעכבין את התפילה", כולל "כוונת הלב", "כאילו הוא עומד לפני השכינה" (שם הט"ז), היינו, שאם חסרה כוונה זו הרי זו תפילה בטלה, כי חסר העניין העיקרי שבתפילה, וכפי שמאריך הגר"ח מבריסק בביאור דברי הרמב"ם...

והנה, כאשר יהודי עומד ומתפלל "כעבדא קמי מריה", ומבקש מהקב"ה "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח". כי לישועתך קיווינו כל היום", "ותחזינה עינינו בשוכך לציון", וכוונתו בזה היא – לפשוטם של דברים, "אני מתפלל לדעת זה התינוק", (ורק לאחרי זה באים כל הרמזים והכוונות שבדבר) – כבר יש לו את עניין הגאולה באופן ד"עולמך תראה בחיידך".

ביטול ה"פיזרן לבין האומות"

אבל עדיין נשאלת השאלה: סוף־כל־סוף עדיין בני־ישראל נמצאים במעמד ומצב ד"פיזרן לבין האומות"? והביאור בזה – אחדותם של ישראל נפעלת על־ידי קיום מצוות אהבת־ישראל – "ואהבת לרעך כמוך". הדנה, כאשר יהודי מקיים את המצווה ד"ואהבת לרעך כמוך" כדבעי, הנה מאחר שמציאותו של "רעך" היא "כמוך", הרי כשם שאינו יכול להיפרד מעצמו, כמו־כן אינו יכול להיפרד מחבירו, היות ש"רעך" הוא "כמוך"!

וכמבואר בירושלמי (נדרים פ"ט ה"ד) המשל מב' ידיים של גוף אחד, שלא שייך שיד אחת תזיק ותרע ליד השנייה, מאחר שמדובר אודות ב' ידיים של גוף אחד. וכמו כן מובן בנמשל – שכל בני־ישראל הם מציאות של גוף אחד, ולכן ישנו החיוב ד"ואהבת לרעך כמוך"... ועל־פי זה מובן מה שמרעישים כל כך אודות העניין ד"ואהבת ישראל", שזהו "כלל גדול בתורה", ואידך פירושה הוא זיל גמור", כמבואר ומודגש גם בנגלה דתורה, ועל־אחת־כמה־וכמה בספרי מוסר וחסידות – כי על־ידי זה מבטלים את העניין ד"פיזרן לבין האומות".

(משיחת כ"ף מנחם־אב ה'תשמ"ב. התועודיות תשמ"ב, כרך ד, עמ' 2037-2039 – בלתי מוגה)

בן יכבד אב

**"למחרת היארצייט של אאמו"ר ז"ל ובקשר עם המחשבות דיום היאר-
צייט" מצא הרבי לנכון לחזק את בת משפחתו שנשארה בודדה בעולם
"משרידי משפחתנו בדורנו" • "שיבה על קברו" ע"י פעולות שיזם הרבי
לזכרון אביו • פעולות בשנים תש"ל ושרשרת אירועים בשנת תשד"מ •
בואנו מיום ההילולא שלו בכ' במנחם־אב**

הרבי במכתב מיוחד, שמסתיים בנימה אישית:
"מיוסד על הקירבה המשפחתית וכולי, ובפרט
שרק אחדים נשארו משרידי משפחתנו בדורנו"
(אגרות־קודש' כרך כו עמ' תנד; 'לקוטי שיחות'
כרך טל עמודים 291-292):

זה מזמן קבלתי מכתבה, ומטעמים מובנים הי'
קשה לענות עליו, שהרי קשה למצוא האותיות
המתאימות והענינים המתאימים. אבל למחרת
היארצייט של אאמו"ר ז"ל ובקשר עם המחשבות
דיום היא"צ, הרי הזמן והרגש מוכשרים יותר למענה
על מכתבה ולהביע אי־איזו מחשבות בהמשך ליום
אתמול.

הנקודות העיקריות בדברי הרבי:

בכל דבר ענין ומאורע - ישנו טוב, ולא רק
בנוגע לחיי עולם הבא, אלא גם בעולמנו זה.
נקודה נוספת - אשר המעשה הוא העיקר, והרי
בכל דבר נמצא העיקר.

כיון שהמדובר הוא בעלית נשמת אדם קרוב
השמימה, הרי על הקרובים אליו להמשיך
בפעולות בהן הי' עוסק הנפטר בחיי חיותו בעולם
הזה, וכאמור - במעשה בפועל;

להתוועד ולספר

ממסמך (שנדפס בספר 'משבחי רבי' עמודים
44-43) עולה, כי בערב כ"א מנחם־אב תש"ל
נתקבלה הוראה ממזכירות הרבי להתוועד בכל
בתי הכנסת של אנ"ש ולדבר על אישיותו של
בעל ההילולא, במיוחד - אם אפשר - מפי זקני

בי"ב סיון תשי"ב כותב הרבי לחסיד רבי מנחם
מענדל ברוק ז"ל (אגרות־קודש חלק ו עמוד קח
'לקוטי שיחות' כרך כד עמ' 422):

זה עתה נתקבל מכתבו, בו מודיע אשר נולד לו
בן למזל טוב ונקרא שמו בישראל ע"ש אאמו"ר ז"ל,
לאורך ימים ושנים טובות.

(אחרי שמברכו מסיים הרבי):

ויהי רצון מהשם־יתברך, אשר כשם שגרם לי
קורת רוח ביותר במה שקרא שם בנו בשם אאמו"ר
ז"ל, הרי יזכהו השי"ת להיות בקורת רוח ונחת
רוח מכל בני ביתו וגם מעצמו שיחי', הן ממצבם
בגשמיות והן ממצבם ברוחניות, ויזכה לבשר תמיד
אך טוב וחסד.
בברכת מזל טוב.

בכל מאורע יש טוב

בכ"ף מנחם־אב תשי"ד - עם מלאות עשר שנים
לפטירת אביו - הזכיר הרבי (תורת מנחם כרך יב
עמ' 159-158) את הדיון בפוסקים, אם מי שלא
ביקר על קברי אבותיו משך י' שנים יכול לעשות
כן עתה - והסיק (עפ"י הפוסקים) לחיוב.

"יתכן ומדובר כאן בעניין רוחני גרידא, שכן
הרבי לא הזכיר בצורה מפורשת את השייכות
לעניין זה.

קרובת משפחתו של הרבי, המשוררת זלדה
שניאורסאהן־מישקובסקי ז"ל, נתאלמנה מבעלה
וכתבה עלי־כך לרבי.

בתאריך כ"א במנחם־אב תש"ל השיב לה

החסידיים שהכירוהו.

הוראה זו הייתה "בקשר עם יום השנה ה־26 להסתלקותו של הגאון הצדיק החסיד והמקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן נ"ע, אביו של יבלח"ט אדמו"ר שליט"א, החל ביום שבת קודש כ' מנחם אב".

הוראה טלפונית נוספת הייתה שידברו בקייטנת גן ישראל על נושא מסירות־נפש (עדות הרב מאיר דוד דרוקמן שליט"א – פורסמה ב'התקשרות').

שישלחו אקספרס

בשנת תש"ל נדפסו הספרים "לקוטי לוי יצחק", והוראות שונות ליוו את ההדפסה (ראה 'ימי תמימים' עמ' 360; 362; 365; 388), וכן את הפרסום.

ההוראה הייתה: "להשתדל שייצא בצורה יפה" (שם עמ' 365) "לדאוג לפרסום מאמרי הערכה" (שם) "לפרסום מודעה על הוצאה לאור" (שם עמ' 362) ועוד.

בשיחת הטלפון שהתקיימה בחודש אלול תשל"ב, ממזכירות הרבי לרב אפרים וולף ז"ל, "הורו למסור לר' יהושע מונדשיין (ז"ל) אשר ערך מפתח ענינים ללקוטי לוי יצחק, שישלחו לו אקספרס החלק האחרון, וכ"ק אד"ש ממחר שהכל יודפס לפני ר"ה ויוהכ"פ ולכל הפחות לו' תשרי. ההדפסה בקונטרס מיוחד לכל המפתחות ('ימי תמימים' כרך ה' עמ' 395).

לפועל התארכה העריכה ונשלמה בשנת תשל"ג.

ההילולא ה־40

בשנת תשד"מ מלאו ארבעים שנה לפטירת אביו, והרבי העלה זאת על נס.

במכתב לכינוס השלוחים החמישי בארצנו הקדושה ('לקוטי שיחות' כרך כט עמ' 423) ציין הרבי: "ההילולא הארבעים: וישלומר על־דרך הרמז בפרשת מסעי (בגלות) ויעל וימת שם בשנת הארבעים (לפני שנה זו – תשד"מ) בחודש החמישי – וראה ראש השנה ב, ב בסופו.

הארבעים: ראה עבודה זרה (ה, ב) זהר חלק ב (כה, א) רש"י סוף פרשת תבוא. לקוטי שיחות כרך ח' (ע' 337 ואילך)".

אמנם כבר במוצאי תשעה באב כתב הרבי מכתב

כללי־פרטי [שנשלח לאישים רבים] אשר בסיומו מופיע הקטע הבא:
נ.ב.

הש"ק שלאחרי ט"ו במנ"א – הוא כ"ף במנ"א, יום היא"צ וההילולא של אאמו"ר לוי יצחק בן הרב אא"ז ברוך שניאור ז"ל – זה ארבעים שנה.

ועלי החוב והזכות גדול להציע ולבקש וכו' – ללמוד בההתועדות מתורתו, ולנדב ביומא דין לז"נ [=לזכרון־נשמתו],

שמסור נפשו על הפצת היהדות בתוככי בנ"י "מאחורי מסך הברזל"

ועי"ז [ועל־ידי־יהוה – בגין כך] ה'י' חבוש בבית האסורים ונשפט לגלות ומת בגולה ושם מ"כ [=מנוחתו כבוד],

זכותו יגן עלינו ועכ"י [ועל כל ישראל] – שליט"א.

נסיעה בחינם

ב'כפר חב"ד' התקיים באותה שנה לראשונה כנס תורה מרכזי, ביום חמישי כ"ח מנחם־אב, בהשתתפות גדולי תורה ומרנן ורבנן. דיווח מפורט הופיע ב'כפר חב"ד' גליון 158 (ב' אלול תשד"מ) עמודים 16-19 [וראה בגליון 156 עמ' 37 מודעת אגו"ח לקראת המעמד; ידיעה על ההכנות שם גליון 177 עמ' 15 (וכן ידיעה על "ירחי כלה בנ.י.)] ועפ"י השמועה בשעתו גרם נחת רוח רב לרבי.

במוצאי שבת קודש פרשת ואתחנן תשד"מ אמר הרבי לרב חודקוב, שבעת קריאת התורה במנחה עלה בדעתו מה שכתוב בפרשת עקב פעמיים "ארבעים שנה" – בקשר עם כך שהשנה היא שנת הארבעים להסתלקות אביו ז"ל.

הרב חודקוב והרב גרונר קיבלו מידי הרבי בקבוק משקה (מרוסיה), וכן בקבוק יין עבור ה"ירחי כלה", והרבי ביקש שיעמידו לרשות המעוניינים לנסוע ל"ירחי כלה" כלי רכב ללא תשלום (באותו ערב התקיים כינוס מיוחד ב"ירחי כלה").

התייחסויות שונות

ביום א' י"ד מנחם־אב, לקראת תפילת ערבית, יצא לאור קונטרס "ליקוטי שיחות" לכ"ף מנחם־אב (משיחות כ"ף מנחם־אב תש"מ) על דבר כוללים לזקנים וזקנות.

493-9250

ברוקלין, נ.י.
 ב"יה, מוצאי ח"ב, יתפן בקרוב ממש (וכל הצומות) לששון
 ולשמחה ולמועדין טובים,
 יום רביעי פ' פנים בפנים זכר הוי' עמכס,
 שנת ה'תשע"ט. ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצי"צ כו'
 חו"ה יעקב חיים שי

שלום וברכה
 תמכ"כ, תתק"כ, ות"ח.

ע"פ מנהג ישראל אשר תורה היא לקדש הלכנה זבא במוצאי ט"ב,
 ומפורש הטעם בבי"מ, כי בשו"ט היא כי ישראל והשכינה עתידין להתחדש כמותה, וגם
 כי במנחת ט"ב נולד המשיח.

הרי הנ"ל לחידוש החתערות להחלטות טובות בכל עניני חסובה ודחומי"צ, שחן המטלות
 סיבה הגלות, אשר (ר"ק) מסני חסינו גלינו מארצנו, ובחבטל חסיבה מיד (בטל המטובב - הגלות
 ו)חן גבאלין.

וכיון שגדול כח החלטות הנעשות בצייבור - לקבלן בהתאם רבים יחד בהתועדות שמחה, שמחה
 באמירה דברי תורה, שהיא המשמחה לב ועינים מאירה, ושחמה פורצת גדר והגבלה בלימוד התורה
 והידור בקינות מצותי.

התועדות נפרט ביומין זכאין הסמוכין לט"ב ועינים בחמשה עשר באב, ובשנת "שלח"
 שלחארי, ובשנת שלאחרי שנת תרכ"ח דחוש אלול, חודש התשבון (והחשלומוין) דמות שנה זו.
 ובשש פעמים הוי חזקה - חזקה תורה ומצותי ומוחן שמחה וטוב לבב חמין כל הימים.

בברכה להצלחה רבה בכהני"ל,
 והרי כ"ז גס ימחר ויחיש שמקורב ממש יקויימו
 העזרים-ההנבטות שיחפכו ימים דאזלין מיכנייהו
 לששון ולשמחה ולמועדין טובים והאמת והשלום אהבו
 (אהבת ישראל) וידעו כי אתה שטן הוי' לבדך עלינו
 על כל הארץ.
 בגאולה האמתית והשלימה עיי משיח צדקנו

נ.ב.
 תשי"ק שלאחרי ט"ו במני"א - הוא כ"ף במני"א, יום הי"א וזהו הי"א של אמור"ר לוי יצחק
 בן הרב אי"צ ברוך שניאור-ד"ל - זה ארבעים שנה,
 ועלי חובב והזכות גדול לתציע ולבקש וכן - ללמוד בהתועדות מתורתו, ולנדב ביומא
 דין לז"י,
 שמשך נפשו על הפצא היהדות בתוככי בני"י ימאחורי מטן תברזלי, ועיניו הוי
 חבוס בבית האסורייט ונשפט לגלות ומח בגולה וסמ"כ,
 זכורו יגן עלינו ועיני - שליטי"א.

מכתבו של הרבי בקשר עם ההילולא ה-40 לאביו הרה"ק רבי לוי יצחק זי"ע

בהתועדות ט"ו מנחם-
 אב בשיחה הרביעית
 הזכיר הרבי כי בעשרים
 באב ימלאו ארבעים
 שנה ליום ההילולא של
 אביו ואז ביקש שיערכו
 את הספר מראי מקומות
 לפסקי הדין שברמב"ם.
 כהמשך להתועדות
 כ"ף מנחם-אב בשנת
 קודש, התקיימה
 התועדות מיוחדת
 נוספת ביום א' כ"א
 מנחם-אב. בהן בלט
 נושא שנת הארבעים. גם
 בכינוס הילדים שהתקיים
 ביום ג', ט"ו מנחם-אב,
 הוקדש קטע של המנחה
 הרב יעקב יהודה העכט
 שהזכיר את הרב לוי
 יצחק.

מנהגים מהבית

ביום ג' כ"ג מנחם-אב
 התקיים כינוס לזקנים.
 בתוכנית היה כתוב:
 "דברי הפתיחה - בדבר

מלכות מתורתו של ר' לוי יצחק המובן להנאספים
 שי. אזכיר עה"צ".

את דבריו בשיחה קישר הרבי לשמו של אביו
 זצ"ל, וגם את השיחה השלישית בשבת-קודש
 פרשת ראה ז"ך מנחם-אב מבה"ח אלול דיבר
 אודות שנת הארבעים לאביו ז"ל.

(כל הפרטים מ'ירושמה של שנה - בבית חיינו
 - ה'תשד"מ).

במהדורה החדשה של ספר 'ימי מלך' (הנמצא
 בדפוס) נאספו פרטים רבים על מנהגי הרב ר' לוי
 יצחק כפי עדותו של הרבי.

נוסיף כאן פרט אחד שנחשף בשנים האחרונות

מכתב-יד-קדשו של הרבי שכתב:
 "לא ראיתי... בבית אממו"ר".

במענה לאחד (פורסם ע"י ועד הנחות בלה"ק),
 כתב הרבי:

אע"פ שכ' בשלחן ערוך אדמו"ר הזקן נבג"מ
 בסימן רס"ד סעיף יב וזל"ק דמצוה מן המובחר
 להדר אחר שמן זית כמו לנר חנוכה לא ראיתי אף
 פ"א [=אפילו פעם אחת] בבית אממו"ר ולאח"כ
 בבית כ"ק מו"ח אדמו"ר שידליקו בעש"ק ויו"ט,
 כ"א [כי אם] רק בנרות חלב (ואפילו בעש"ק חנוכה,
 שהדליקו נ"ח בשמן זית) וגם לא בנרות שעוה.

פרשת עקב

ארץ אשר אבניה ברזל (ח,ט)

אל תקרי אבניה אלא בונה (תלמידי חכמים מקיימי עולם בבנייניהו, רש"י) (תענית ד)

כדי לבנות את ארץ ישראל יש צורך גם ב'ברזל' כפשוטו, היינו צבא ונשק שירתיעו את שונאי ישראל; אבל יש לזכור תמיד ש'ברזל' זה אינו אלא לבוש בדרך הטבע לכוחנו האמיתי, לימוד ושמירת התורה.

(משיחת כ' מנ"א תשל"ז)

מה ה' אלוֹקִיךָ שואל מעמך (י,ב)

הקב"ה דורש מכל יהודי שיהיה בבחינת 'מה' וביטול, שאז לא יתאווה כלל לתענוגי העולם. וכמו שר גדול העומד לפני המלך, שמפני אימת המלך מתבטלת כל מציאותו, עד שגם אם יזדמן לו הגדול שבתענוגי העולם לא יתאווה אליו כלל.

(כתר שם טוב עמ' נו)

מה ה' אלוֹקִיךָ שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוֹקִיךָ (י,ב)

אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא? אין, לגבי משה מילתא זוטרתא היא (ברכות לג)

יש לבאר: עליידי הלימוד במדרש ואגדה, שניתנו לנו עליידי משה, אפשר להגיע בקלות לדרגה של יראת ה'. כמאמר רז"ל (אבות דרבי נתן ספכ"ט) "כל מי שיש בידו הלכות ואין בידו מדרש, לא טעם טעם של יראת חטא". וכמו כן אמרו (ספרי פרשתנו ספי"א): "למוד דברי אגדה שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם".

(אורייתורה דברים, עמ' תקסט)

* * *

ועוד: הכנעה ושפלות מביאות ליראת שמים, כדכתיב (משלי כב), "עקב ענווה יראת ה'". לכן נחשבת יראת ה' למילתא זוטרתא לגבי משה, העניו מכל אדם, שאמר על עצמו "ונחנו מה" (בשלח טז). ומטעם זה עצמו קל גם לכל אדם להגיע ליראה, שכן בכל נשמה ישנה בחינת "מה", הביטול להקב"ה.

(אורייתורה דברים, עמ' תקסט)

והיה אם שמוע תשמעו (יא,ג)

בימי אדמו"ר ה'צמח צדק' היה חסיד אחד שמפאת גילו המופלג לא היה יכול לנסוע אל הרבי. החסיד הזה נהג ללוות כל חסיד שעבר דרך עירו בדרכו לליובאוויטש, והיה אומר לו: "אם שמוע" – אם תשמע, "תשמעו" – סופך להכיר ולהרגיש ("דערהרען").

(מפי השמועה)

”דגנך ותירושך ויצהרך” (יא,יד)

אומר הגה"ק רבי לוי יצחק ע"ה, אביו של כ"ק אדמו"ר: בפסוק זה נרמזות שלוש הגאולות של חג הפסח, פורים וחנוכה.
דגנך – חג הפסח. שכן גלות מצרים החלה בחלומו של יוסף "והנה אנחנו מאלמים אלומים" (וישב לז), וזהו דגן. לאחר מכן ירדו בני יעקב למצרים לשבור בר – דגן. בני ישראל יצאו ממצרים כאשר "משארותם צרורות בשמלותם" (שמות יב) – שוב דגן.
תירושך – פורים, שכן נס פורים אירע עלידי יין (ושתי נטרדה במשתה היין ובמקומה באה אסתר, וכן מפלת המן היתה במשתה היין שעשתה אסתר).
יצהרך – חנוכה, שהרי נס חנוכה קשור בפך השמן.

(מפי השמועה)

ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת (יא,טו)

אסור לאדם שיאכל קודם שייתן מאכל לבהמתו, שנאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך, והדר ואכלת ושבעת (ברכות מ)
אכילת בהמה – היינו התבוננות בעניין אלוקי המובן גם לנפש הבהמית. אכילת אדם – התבוננות בעניינים נעלים, המתאימים לנפש האלוקית.
”אסור לאדם שיאכל קודם שייתן מאכל לבהמתו” – תחילה יש להאכיל את הנפש הבהמית, היינו פסוקי דזמרה, שהוא סידור שבחו של מקום בבחינת ממלא כל עלמין, כוח הפועל כנפעל, וזה נותן כוח בנפש הבהמית לעלות ולהתכלל באור אין סוף ברוך הוא. ולאחר מכן יאכל מאכל אדם, היינו קריאת שמע ושמונה עשרה, ש”מוסר נפשו באחד” ממש, במהות ועצמות אור אין סוף.

(לקוטי תורה ויקרא עמ' מט)

וסרתם ועבדתם אלקים אחרים (יא,טז)

אמר הבעל שם טוב:

”וסרתם” – כאשר אדם מפריד את עצמו מדבקותו בקב”ה, מיד ”ועבדתם אלקים אחרים” – הוא עובד עבודה זרה. אין ממוצע בין שתי הקצוות. זהו שנאמר (ישעיה נה) ”כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי”: כאשר המחשבה אינה דבוקה בקב”ה, נעשה מיד ”ולא דרכיכם דרכי”.

(צוואת הריב”ש סע”ו עמ' יב)

מסביר כ”ק אדמו”ר:

יש צורך בדבקות תמידית כדי לזכור שאין 'אלוקים אחרים', היינו שאין בעל כוח בעולם חוץ מהקב”ה ('אלוקים' לשון כוח, כמו "ואת אילי הארץ לקח"). כל עוד האדם דבק באלוקות, הוא מרגיש ומכיר שהכוכבים והמזלות אינם בעלי יכולת (כי אין להם בחירה ואינם אלא כגרון ביד החוצב בו); אך ברגע שנפסקת הדבקות, הוא 'עובד אלקים אחרים', הוא מרגיש שגם כוחות הטבע הם בעלי השפעה ויש להתחשב אתם.

(שיחת ש”פ ראה תש”כ. תורת מנחם תש”כ כרך ב, עמ' 291)

"הלומד מכל אדם"

בן זומא אומר: איזהו חכם? הלומד מכל אדם, שנאמר: מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי. איזהו גיבור? הכובש את יצרו, שנאמר: טוב ארך אפים מגיבור ומושל ברוחו מלוכד עיר. איזהו עשיר? השמח בחלקו, שנאמר: יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך; אשריך בעולם־הזה וטוב לך לעולם־הבא. איזהו מוכבד? המכבד את הבריות, שנאמר: כי מכבדי אכבד ובוזיי ייקלו (פרק ד, משנה א)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

בן זומא – לפי שלא האריך ימים, ולא נסמך שייקרא רבי, היו קורין אותו על שם אביו, וכן בן עזאי ושניהם שמם שמעון. איזהו חכם – הכי קאמר, איזהו חכם שראוי שיתהלל בחכמתו? הלומד מכל אדם ואף־על־פי שהוא קטן ממנו. שכיוון שאינו חס על כבודו ולומד מן הקטנים, ניכרים הדברים שחכמתו היא לשם שמים ולא להתייהר ולהתפאר בה. שנאמר מכל מלמדי השכלתי – וסיפא דקרא, "כי עדותיך שיחה לי", כלומר, הייתי לומד תורה מכל מלמדי ואפילו מן הקטנים ממני ולא הייתי חושש לכבודי, כי עדותיך שיחה לי שכל כוונתי היתה לשמים בלבד.

פירוש כ"ק אדמו"ר: "מכל מלמדי השכלתי" – הלימוד מכל אדם מוסיף לא רק בחכמה ("איזהו חכם"), אלא גם בכוח המשכיל ("השכלתי"), שהוא שורש ומקור השכל. "כי עדותיך" – במסירת עדות לא נוגע מעמדו ומצבו של העד, אלא תוכן דבריו. ואף כאן: יש ללמוד מכל אדם, יהיה מי שיהיה. "שיחה לי" – הלימוד יכול וצריך להיות גם משיחה בעלמא, על־דרך מאמר רז"ל, "שיחת חולין של תלמידי־חכמים צריכה לימוד", ודוגמתו בכל יהודי, שהוא בבחינת "תלמיד חכם", ככתוב "וכל בניך לימודי ה'".

(מהתועדות שבת־קודש פרשת קרח ה'תשמ"ח – בלתי מוגה)

* * *

הפירוש ד"איזהו חכם" הוא – "שראוי שיתהלל בחכמתו". ויש לדקדק בזה: הרי מקרא מלא דיבר הכתוב, "אל יתהלל חכם בחכמתו גו' הגיבור בגבורתו גו' עשיר בעושרו"? והביאור: הפסוק ממשין "כי אם בזאת יתהלל המתהלל, השכל וידוע אותי", כלומר, כשהמטרה היא "השכל וידוע אותי", אזי "יתהלל המתהלל" גם במעלות דחכמה גבורה ועושר, שכן כל עניינם אינו אלא למען "השכל וידוע אותי". ואף כאן: "איזהו חכם, שראוי שיתהלל בחכמתו", כי מטרת החכמה היא "השכל וידוע אותי".

והדבר מודגש בסיום הכתוב – "כי עדותיך שיחה לי": תכלית החכמה ("מכל מלמדי השכלתי") אינה אלא בשביל "עדותיך", על־דרך "השכל וידוע אותי". ומזה מובן גם לגבי גבורה ועושר, שאינם אלא בשביל ענייני קדושה, תורה ומצוותיה, "עדותיך".

(מהתועדות שבת־קודש פרשת תבוא ה'תשמ"ו – בלתי מוגה)

* * *

איזהו חכם הלומד מכל אדם – על־דרך צחות: לפנינו משנה מפורשת האומרת שטבע ה"טיפש" להחזיק את עצמו חכם הכי גדול. החכם לומד מכל אדם, ומי שאינו מוכן ללמוד מכל אדם, מכיוון שהוא מחזיק את עצמו לחכם הכי גדול, הרי הוא הפך מחכם...

(מהתועדות שבת־קודש פרשת ניצבים ה'תשמ"א – בלתי מוגה)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת עקב

כ"ג במנחם-אב – מברכים החודש אלול

אמירת כל התהילים בהשכמה¹ בציבור. אחר-כך לומדים במשך כשעה מאמר חסידות המובן לכולם, ואחר-כך התפילה.

המולד: יום שבת קודש בערב בשעה 7:33 ו-7 חלקים.

מברכים ראש-חודש אלול: ביום השבת ולמחרתו ביום הראשון.
אין אומרים 'אב הרחמים'.
אבות פרק ד.

יום שישי, כ"ט מנחם-אב

ערב ראש-חודש

ביום זה, 'יום כיפור קטן' – יש להוסיף בג' הקוין: תורה, עבודה (=תפילה שבמקום קרבנות), גמילות-חסדים וצדקה².

לגבאי-הצדקה: את הפרוטות שנותנים לצדקה במשך החודש לפני תפילות שחרית ומנחה וכו' [בקופות-הצדקה שבבית-הכנסת], נהוג לחלק היום (ער"ח) לצדקות שונות³.

בקריאת שמו"ת היום, קוראים את שתי הפטרות⁴: דש"פ ראה – 'עניה סוערה'; ודראש-חודש – 'השמים כסאי', בהוספת פסוק ראשון ואחרון דהפטרות 'מחר חודש'⁵. הנוהגים כמנהג רבותינו נשיאינו בזה, קוראים היום את הפטרה דש"פ ראה, ומחר בשבת-קודש לפני תפילת שחרית, אחרי קריאת ה'שביעי' שוב, קוראים את הפטרה דשבת ר"ח עם ההוספה הנ"ל⁶.

(1) אם לא הספיק לסיים את התהילים עם הציבור, ואם יגמור את התהילים אח"כ יפסיד עי"ז את התפילה בציבור, כתב הגר"ש דבורקין ז"ל לא' מאנ"ש: "וע"ד אם תפלה בציבור נדחית מפני אמירת תהלים בשבת מברכין, לא קיימא לשיילי, בוודאי לא" (קובץ רו"ש עמ' 30).

ולענין השלמה אח"כ, בס' דיני ומנהגי ר"ח-חב"ד עמ' ז הביא שמועה מיחידות של הר"ש לברטוב, ששאל היות והוצרך לילך זמן רב כדי להגיע להתוועדות הרבי בש"ק מברכים, מה יעשה ע"ד אמירת תהילים, כי אין הזמן גרמא לגמרו ולהתפלל כו'. וענה הרבי (כאן – תרגום מאידיש): (א) שיכול לומר התהילים בהלכו ברחוב (בע"פ), וש"א"צ לומר המומורים כסדרן. (ב) שיכול לומר תהילים בין השיחות דהתוועדות. (ג) "ישנן 24 שעות במעת-לעת" (כנראה הכוונה שיכול לגמור את התהילים במשך כל השבת, כולל ליל שבת).

ובמכתב כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ לאדמו"ר מקופשיניץ (אג"ק ח"ג עמ' תקע"ח) אודות תהילים דשבת מברכים בקהילות ישראל בעולם: "זוה כשנה אשר הצעתי כי בכל שבת מברכין ינהיגו בהבתי כנסיות לאמר כל התהילים עם אמירת הקדישים בכל אתר ואתר לפי הזמן המתאים להם, אם בש"ק בהשכמה קודם התפילה או בין מנחה למעריב".

ובס' 'דעם רבינ'ס קינדער' (ברוקלין תשס"א, ס"ע תלד) מביאים מענה ביחידות (כאן – תרגום מאידיש) לאחד הת' ששאל שאינו מספיק לסיים את כל התהילים בשבת מברכים: "באם לא יכול היה לסיים בשבת מברכים – יעשה זאת בשבת הבאה. באם גם באותה שבת לא יכול היה לסיים – יעשה זאת בשבת השלישית, וכן הלאה".

בכל המענות הללו יש כמה ספיקות, והעיקר צ"ע אם הן הוראה רבים לכל אנ"ש.

(2) שיחות-קודש תשל"ו עמ' 663, ובכ"מ.

(3) ספר המנהגים עמ' 77.

(4) היום יום, ל' סיוון. ספר המנהגים עמ' 25.

(5) ספר המנהגים עמ' 33.

(6) היום יום, ד' טבת.

צעירי אגודת חב"ד

פקודת יום

'ואהבת' עד כדי מסירות-נפש!

יהודי צריך למסור את נפשו על הפצת היהדות - לא רק בנוגע לעצמו ("עיר קטנה זה הגוף") ובני ביתו, אלא גם בנוגע לאלו הנמצאים בסביבתו, בכל העיר והמדינה כו'.

וכששואל, מדוע זוהי האחריות שלו? אומרים לו: "הקב"ה ציווה 'ואהבת לרעך כמוך"! וכשמוסיף לשאול, האם ציווי זה הוא בבחינת 'חוקה חקקתי גזירה גזרתי', שאז 'אין לך רשות להרהר אחריה'? אומרים לו: זוהי מצוה שכלית, כדאיתא בירושלמי המשל מב' ידיו של אדם כו', היינו, שכל בני ישראל הם חלקים של גוף אחד, ובמילא, כשם שמשתדל בטובת אבר א' של הגוף, באותה מדה ממש משתדל בטובת אבר שני, וכל שאר האברים של אותו גוף.

ומובן, שהתבוננות זו מביאה לידי קיום מצוות "ואהבת לרעך כמוך" בכל ה"שטורעם", עד כדי כך, שמוסר את נפשו לטובת הזולת, מכיוון שטובתו של הזולת נוגעת לו כמו טובת עצמו, "כמוך" ממש!

(תורת מנחם תשמ"ה ג' עמ' 1418)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש